

Datum van
inontvangstneming

:

11/08/2020

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-277/20 – 1

Zaak C-277/20

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

24 juni 2020

Verwijzende rechter:

Oberster Gerichtshof (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

27 mei 2020

Verzoeker:

UM

Het Oberste Gerichtshof (hoogste federale rechter in civiele en strafzaken, Oostenrijk) heeft [omissis] in de kadastrale procedure van verzoeker, UM, [omissis], Keulen (Duitsland) [omissis], naar aanleiding van verzoekers beroep in *Revision* tegen de door het Landesgericht Klagenfurt (rechter in tweede aanleg Klagenfurt, Oostenrijk) als appelrechter gewezen beslissing van 16 januari 2020 [omissis] waarbij de beslissing van het Bezirksgericht Hermagor (rechter in eerste aanleg Hermagor, Oostenrijk) van 12 november 2019 [omissis] is bevestigd,

de volgende beslissing gegeven:

A. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Moet artikel 3, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 650/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de bevoegdheid, het [or. 2] toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen en de aanvaarding en de tenuitvoerlegging van authentieke akten op het gebied van erfopvolging, alsmede betreffende de instelling van een Europese erfrechtverklaring (hierna: „erfrechtverordening”) aldus worden uitgelegd dat het in die bepaling gebezigde begrip „erfovereenkomst” zich mede uitstrekt tot een

tussen twee Duitse staatsburgers met gewone verblijfplaats in Duitsland gesloten overeenkomst tot schenking ter zake des doods die betrekking heeft op een in Oostenrijk gelegen onroerend goed, krachtens welke overeenkomst de begiftigde na het overlijden van de schenker jegens de nalatenschap een verbintenisrechtelijk recht op kadastrale inschrijving van zijn eigendomsrecht heeft op basis van die overeenkomst en de overlijdensakte van de schenker, dus zonder tussenkomst van de voor erfeniszaken bevoegde rechter?

2. Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord:

Moet artikel 83, lid 2, van de erfrechtverordening aldus worden uitgelegd dat het ook beslissend is voor de geldigheid van een vóór 17 augustus 2015 gemaakte rechtskeuze met betrekking tot een als erfovereenkomst in de zin van artikel 3, lid 1, onder b), van die verordening aan te merken overeenkomst tot schenking ter zake des doods?

B. [omissis] [schorsing van de behandeling van de zaak]

Motivering:

I. Feiten

Uit de kadastrale stukken en gegevens blijkt het volgende: **[or. 3]**

De op 13 mei 2018 te Keulen (Duitsland) overleden Duitse staatsburger ZL, [omissis], die laatstelijk zijn gewone verblijfplaats had te Keulen, is in het Oostenrijkse kadaster als eigenaar van een in Mauthen gelegen onroerend goed ingeschreven op basis van de koopovereenkomst van 20 juni 1975 en de overdrachtsovereenkomst van 22 juli 1975. De erfenisprocedure is aanhangig voor het Amtsgericht Köln (rechter in eerste aanleg Keulen, Duitsland). Zijn zoon UM, eveneens een Duitse staatsburger die gewoonlijk te Keulen verblijft, heeft aldaar jegens de nalatenschap de teruggaaf van de eigendom van het onroerend goed gevorderd.

Op 9 juli 1975 deed ZL met betrekking tot dit onroerend goed het volgende aanbod tot sluiting van een overeenkomst aan zijn zoon UM en diens (toenmalige) echtgenote XU, een eveneens te Keulen woonachtige Oostenrijkse staatsburger:

„Ten eerste: bij koopovereenkomst van 13 mei en 20 juni 1975 heeft XU, [...], een nog kadastraal op te meten deel van een onroerend goed in het [...] gerechtelijke district Kötschach verkregen. Op dit perceel dient een tweegezinswoning te worden gebouwd die dienst zal doen als vaste woonplaats voor XU en haar gezin en die moet worden bekostigd door haar schoonvader ZL. Voor het geval dat XU de exclusieve eigendom van voormeld onroerend goed overdraagt aan haar echtgenoot UM en deze dat goed op zijn beurt overdraagt aan zijn vader ZL, doet laatstgenoemde aan XU en UM [...] een aanbod tot sluiting van de navolgende overeenkomst:

- a) ZL neemt de eigendom van voormeld onroerend goed over van UM **[or. 4]**, samen met alles wat daarmee verbonden is, alle rechten en verplichtingen, volgens de omvang van de eigendom na kadastrale opmeting. De levering van het onroerend goed aan ZL vindt plaats onder de navolgende voorwaarden:
- b) ZL verbindt zich ertoe om binnen tien jaar na sluiting van de overeenkomst een tweegezinswoning te bouwen op dit onroerend goed, dat dan eigendom van hem zal zijn. Deze verplichting gaat over op zijn erfgenamen voor zover zij tijdens zijn leven niet is nagekomen. [...]
- c) ZL draagt voormeld onroerend goed bij zijn overlijden over aan XU en UM voor elk de helft, samen met alles wat op het tijdstip van zijn overlijden met het onroerend goed verbonden is, met name het huis daarop, volgens de omvang van de eigendom bij de overdracht ervan. De overdracht vindt plaats na het overlijden van ZL, maar niet voordat het huis is voltooid. Voor de overdracht geldt als voorwaarde dat ten tijde van het overlijden van ZL het huwelijk tussen de twee rechtverkrijgenden niet is ontbonden, alsmede dat XU ZL overleeft. Indien niet aan deze voorwaarde is voldaan, wordt de overdracht bij overlijden geacht enkel te hebben plaatsgevonden ten gunste van UM, waarna het recht uit de te sluiten overeenkomst ook reeds vóór het overlijden van ZL vererft.
- d) Voor zover voor deze overdracht geen tegenprestaties bedongen zijn, geschiedt de overdracht bij overlijden in de vorm van een schenking, zoals ZL uitdrukkelijk verklaart. Hij ziet ervan af deze overeenkomst te herroepen. **[or. 5]**
- e) Als gedeeltelijke tegenprestatie voor de overdracht zijn de rechtverkrijgenden verplicht om mevrouw [...], de moeder van XU, het recht te geven om in het te bouwen huis te wonen [...].
- f) Op de rechtsbetrekkingen die voortvloeien uit de te sluiten overeenkomsten, is het Oostenrijkse recht van toepassing.
- g) ZL verbindt zich ertoe om het onroerend goed dat zijn eigendom is, niet zonder toestemming van UM en XU te vervreemden of te bezwaren, opdat hun rechten uit de overeenkomst tot overdracht bij overlijden gewaarborgd zijn. [...]
- h) ZL hecht zijn goedkeuring aan de voor het in de overeenkomst bedoelde perceel nog te verrichten inschrijving in het kadaster van de kadastrale gemeente Mauthen
- aa) [...]
- bb) op basis van deze overeenkomst en de officiële overlijdensakte van ZL, de inschrijving van het eigendomsrecht voor elk de helft op gezamenlijk verzoek ten gunste van beide rechtverkrijgenden of de inschrijving van het eigendomsrecht enkel ten gunste van UM op zijn verzoek, mits het bewijs wordt geleverd dat voldaan is aan de voorwaarde voor de overdracht van het onroerend goed alleen.

i) [...]”

XU en UM hebben dit aanbod bij notariële akte van 22 juli 1975 aanvaard. XU is reeds op 5 november 2005 en dus vóór ZL overleden. Zij was toen al van UM gescheiden. Op het [or. 6] perceel te Mauthen is geen huis gebouwd.

II. Argumenten van verzoeker en procesverloop

Als enige begunstigde van de overeenkomst tot schenking ter zake des doods verzoekt UM de voor het kadaster bevoegde Oostenrijkse rechter om inschrijving van zijn eigendomsrecht op het onroerend goed. Hij heeft de volgende stukken overgelegd: het aanbod van 9 juli 1975 tot sluiting van de overeenkomst en de verklaring van 22 juli 1975 houdende aanvaarding van dat aanbod; de overlijdensakten van ZL en XU; een door de belastingdienst afgegeven fiscaal attest; de beslissing van het Amtsgericht Köln over de aanstelling van een nalatenschapsbeheerder; een afschrift van het besluit betreffende de uniform vastgestelde waarde van het onroerend goed, en een luchtfoto van het onroerend goed.

De rechterlijke instantie in eerste aanleg – dat wil zeggen haar hulprechter – heeft het verzoek tot kadastrale inschrijving afgewezen wegens het ontbreken van documentair bewijs van de vervulling van alle voorwaarden waarin het aanbod tot sluiting van de overeenkomst voorzag. Zij ging uit van de toepasselijkheid van het Oostenrijkse recht.

De rechter in tweede aanleg heeft die beslissing bevestigd. De bepalingen van de erfrechtverordening waren niet van toepassing omdat in het aanbod tot sluiting van de overeenkomst de toepasselijkheid van het Oostenrijkse recht was overeengekomen. De verzoeker moest door middel van een voor kadastrale inschrijving vatbaar document aantonen dat voldaan was aan de in de overeenkomst vastgestelde opschortende voorwaarden. De overdracht op grond van de schenking ter zake des doods had niet mogen plaatsvinden voordat het huis was voltooid. De vervulling van deze voorwaarde was niet aangetoond. De rechter in tweede aanleg heeft het gewone beroep in *Revision* toegestaan. [or. 7]

Verzoeker heeft tegen deze beslissing beroep in *Revision* ingesteld bij het Oberste Gerichtshof, waarmee hij zijn verzoek tot kadastrale inschrijving handhaaft.

Het Oberste Gerichtshof heeft besloten de behandeling van dit beroep in *Revision* te schorsen en het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over Unierechtelijke vragen die voor de beslechting van het geding van wezenlijk belang zijn.

III. Unierecht

1. In artikel 1 van de erfrechtverordening is bepaald:

4

„1. Deze verordening is van toepassing op de erfopvolging in de nalatenschappen van overleden personen. [...]

2. Deze verordening is niet van toepassing op:

[...]

g) rechten en goederen die ontstaan, overgaan of worden overgedragen op andere wijze dan door erfopvolging, bijvoorbeeld door middel van schenkingen, gemeenschappelijk eigendom dat overgaat op de langstlevende, pensioenregelingen, verzekeringsovereenkomsten en regelingen van soortgelijke aard, onverminderd artikel 23, lid 2, onder i);

[...]

l) de inschrijving van rechten op onroerende en roerende zaken in een register, met inbegrip van de wettelijke voorschriften voor een dergelijke inschrijving en de rechtsgevolgen van de inschrijving van dergelijke rechten of van het achterwege blijven daarvan.”

2. Artikel 3 van de erfrechtverordening bepaalt het volgende:

„1. In deze verordening wordt verstaan onder:

a) ‚erfopvolging’: de erfopvolging in de nalatenschap van een overleden persoon, waaronder wordt begrepen elke vorm van overgang of overdracht van goederen, rechten en [or. 8] verplichtingen naar aanleiding van een overlijden, ongeacht of het gaat om een vrijwillige overgang of overdracht krachtens een uiterste wilsbeschikking, dan wel om een overgang middels erfopvolging bij versterf;

b) ‚erfovereenkomst’: een overeenkomst, met inbegrip van een uit wederkerige testamentaire beschikkingen voortvloeiende overeenkomst, die, met of zonder tegenprestatie, rechten op de toekomstige nalatenschap of nalatenschappen van een of meer partijen bij de overeenkomst in het leven roept, wijzigt of doet vervallen;

[...]

d) ‚uiterste wilsbeschikking’: een testament, een gemeenschappelijk testament of een erfovereenkomst;

[...]”

3. Inzake rechtskeuze bepaalt artikel 22 van de erfrechtverordening het volgende:

„1. Een persoon kan als het recht dat zijn erfopvolging in het geheel beheerst, het recht van de staat kiezen, waarvan hij op het tijdstip van de rechtskeuze of op het tijdstip van overlijden de nationaliteit bezit. Een persoon die meer dan een nationaliteit bezit, kan het recht kiezen van een van de staten waarvan hij op het tijdstip van de rechtskeuze de nationaliteit bezit.

2. De rechtskeuze wordt uitdrukkelijk gedaan in een verklaring in de vorm van een uiterste wilsbeschikking of blijkt uit de bewoordingen van die beschikking.

[...]”

4. Artikel 25 van de erfrechtverordening bevat de volgende regeling inzake erfovereenkomsten:

„1. Wanneer een erfovereenkomst betrekking heeft op de erfopvolging van één persoon, worden de toelaatbaarheid, de materiële geldigheid, en de rechtsgevolgen tussen de partijen, daaronder begrepen de voorwaarden voor ontbinding, bepaald door het recht dat ingevolge deze verordening van toepassing zou zijn geweest op de erfopvolging **[or. 9]** van deze persoon, mocht hij zijn overleden op de dag waarop de overeenkomst is gesloten.

[...]

3. Niettegenstaande de leden 1 en 2 kunnen de partijen ervoor kiezen dat hun erfovereenkomst, wat betreft de toelaatbaarheid, de materiële geldigheid, en de rechtsgevolgen tussen de partijen, met inbegrip van voorwaarden voor ontbinding, wordt beheerst door het recht dat de persoon of een van de personen van wie de erfopvolging in het geding is op grond van artikel 22 en onder de daarin bepaalde voorwaarden had kunnen kiezen.”

5. De overgangsbepalingen in artikel 83 van de erfrechtverordening luiden:

„1. Deze verordening is van toepassing op de erfopvolging van personen die overlijden op of na 17 augustus 2015.

2. Wanneer de erflater het op zijn erfopvolging toepasselijke recht had gekozen vóór 17 augustus 2015, is deze keuze geldig indien zij voldoet aan de in hoofdstuk III opgenomen voorwaarden, of indien zij geldig is volgens de regels van het internationaal privaatrecht die op het tijdstip van de rechtskeuze golden in de staat waar de erflater zijn gewone verblijfplaats bezat of in een van de staten waarvan hij de nationaliteit had.

3. Een uiterste wilsbeschikking die is gemaakt vóór 17 augustus 2015, is toelaatbaar en materieel en formeel geldig indien zij voldoet aan de in hoofdstuk III opgenomen voorwaarden, of indien zij toelaatbaar en materieel en

formeel geldig is volgens de regels van het internationaal privaatrecht die op het tijdstip waarop de wilsbeschikking is gemaakt, golden in de staat waar de erflater zijn gewone verblijfplaats bezat of **[or. 10]** in een van de staten waarvan hij de nationaliteit had of in de lidstaat van de autoriteit die de erfopvolging behandelt.

4. Indien een uiterste wilsbeschikking is opgesteld [na] 17 augustus 2015, in overeenstemming met het recht dat de erflater op grond van deze verordening had kunnen kiezen, geldt dat recht als het op de erfopvolging toepasselijke recht.”

IV. Nationaal recht

1. § 956 van het Oostenrijkse Allgemeine bürgerliche Gesetzbuch (algemeen burgerlijk wetboek; hierna: „ABGB”), in de hier toepasselijke versie van vóór de inwerkingtreding van het Erbrechtsänderungsgesetz 2015 (BGBl. I 2015/87) (wet tot wijziging van het erfrecht; hierna: „ErbRÄG 2015”) luidt:

„Een schenking die pas na het overlijden van de schenker dient plaats te vinden, heeft – mits aan de vormvoorschriften is voldaan – dezelfde geldigheid als een testament. Zij kan enkel als een overeenkomst worden beschouwd als zij door de begiftigde is aanvaard, de schenker uitdrukkelijk afstand heeft gedaan van zijn bevoegdheid om haar te herroepen, en een schriftelijk document daarover aan de begiftigde is verstrekt.”

§ 1, onder d), van het Notariatsaktsgesetz (wet op het notarisambt) maakt de geldigheid van een schenkingsovereenkomst zonder feitelijke overdracht afhankelijk van het verlijden van een notariële akte.

2. De relevante bepalingen van het Oostenrijkse Grundbuchgesetz (kadasterwet; hierna: „GBG”) luiden:

„§ 26

(1) Inschrijvingen en voorlopige aantekeningen van wijziging in het kadaster kunnen enkel plaatsvinden op basis van akten die zijn opgesteld in de voor de geldigheid ervan voorgeschreven vorm. **[or. 11]**

(2) Ingeval het gaat om de verwerving of wijziging van een zakelijk recht, moeten deze akten een geldige rechtsgrond bevatten.”

3. De relevante bepalingen van het Oostenrijkse Rechtspflegergesetz (wet betreffende de hulprechters; hierna: „RpflG”) luiden:

„§ 2

Een gerechtelijk ambtenaar kan voor de navolgende aangelegenheden tot hulprechter worden benoemd:

[...]

3. Kadaster- en scheepsregisterzaken;

[...]

§ 16

(1) [...]

(2) Aan de rechter blijven steeds voorbehouden:

[...]

6. beslissingen, waarbij buitenlands recht moet worden toegepast.”

V. Motivering van de prejudiciële vragen

1.1 Volgens de nationale rechtspraak moet de voor het kadaster bevoegde Oostenrijkse rechter krachtens § 26 GBG de vorm en de inhoud van de akten controleren die zijn overgelegd ter onderbouwing van een inschrijving in het kadaster. Wordt bij een overeenkomst een recht onder een voorwaarde toegekend en wordt slechts toestemming voor de inschrijving verleend indien aan deze voorwaarde is voldaan, dan moet de vervulling van deze voorwaarde met documenten worden aangetoond [omissis]. Deze controle wordt overeenkomstig het RpfLG uitgevoerd door de hulprechter. Indien het daarbij evenwel noodzakelijk is om rekening te houden met een buitenlands rechtsvoorschrift, dan brengt volgens de nationale rechtspraak [omissis] het in § 16, lid 2, punt 6, RPF LG neergelegde voorbehoud met zich mee dat de rechter bevoegd is. Wanneer in een dergelijk geval [or. 12] in plaats van een rechter een hulprechter beslist, moeten de beslissing en de voorafgaande procedure worden vernietigd en moet de zaak worden terugverwezen naar de rechterlijke instantie in eerste aanleg opdat de rechter een nieuwe beslissing geeft. Ook wanneer een dergelijke procedurefout niet is aangevoerd in het kader van het beroep in *Revision*, moet zij ambtshalve worden vastgesteld totdat de procedure heeft geleid tot een onherroepelijke beslissing [omissis].

1.2 De rechter moet buitenlands recht altijd ambtshalve onderzoeken en toepassen, wanneer het dossier aanwijzingen voor de toepasselijkheid van dat recht bevat [omissis]. De vraag of de bij een overeenkomst tot schenking ter zake des doods gemaakte rechtskeuze voor het Oostenrijkse recht geldig is en de vraag of de erfrechtverordening op dat soort overeenkomsten van toepassing is, zijn voor de verwijzende rechter dan ook vragen die hij voorafgaandelijk dient te beantwoorden om te kunnen vaststellen of in dit geval de hulprechter bevoegd is.

2. Volgens de nationale rechtspraak over de overeenkomst tot schenking ter zake des doods als bedoeld in § 956 ABGB, in de versie van vóór het ErbRÄG 2015, had de schenker tot zijn overlijden het genot van het geschonken goed [omissis]. In het geval van onroerende goederen was inschrijving in het kadaster

vereist opdat de begiftigde eigendom verkreeg. Om deze inschrijving kon worden verzocht op basis van de overliddensakte en een schenkingsovereenkomst die moest zijn voorzien van een verklaring van geen bezwaar tegen kadastrale inschrijving, zonder dat een specifieke beslissing van de voor erfeniszaken bevoegde rechter vereist was. Voorwaarde voor de geldigheid van de overeenkomst tot schenking ter zake des doods waren de aanvaarding van de schenking door de begiftigde, de uitdrukkelijke verklaring van de schenker dat hij de schenking niet te zal herroepen en het verlijden **[or. 13]** van een notariële akte. De schenking riep slechts een verbintenis in het leven die pas na het overlijden van de schenker moest worden nagekomen ([omissis] „Vermächtnislösung”, legaatoplossing). Een bij overeenkomst ten gunste van de begiftigde bedongen verbod op bezwaring en vervreemding verving volgens de nationale rechtspraak de uitdrukkelijke afstand van het recht op herroeping. Uit de akten die aan de voor het kadaster bevoegde rechter zijn overgelegd, kan worden afgeleid dat in casu volgens de criteria van het Oostenrijkse recht een overeenkomst tot schenking ter zake des doods is gesloten ten gunste van verzoeker.

3.1 De erfrechtverordening regelt op zichzelf beschouwd enkel de erfopvolging en ziet dus niet op gebeurtenissen waaraan rechtshandelingen inter vivos ten grondslag liggen. De schenking ter zake des doods naar Oostenrijks recht heeft evenwel als bijzonder kenmerk dat zij geen vermogensovergang tijdens het leven bewerkstelligt die de schenker tijdens diens leven betreft en bezwaart, behalve wanneer zij eventueel – wat in casu niet het geval was – reeds vóór het overlijden van de erflater is uitgevoerd. De vermogensovergang vindt pas plaats na het overlijden en bezwaart de nalatenschap of de erfgenamen. Aangezien in de definities van artikel 3, lid 1, onder b) en d), van de erfrechtverordening ook de erfovereenkomst wordt vermeld als een uiterste wilsbeschikking die – met of zonder tegenprestatie – rechten op de toekomstige nalatenschap in het leven roept, acht de verwijzende rechter het nodig dat door uitlegging wordt verduidelijkt of een schenking ter zake des doods een dergelijke uiterste wilsbeschikking is.

3.2 In de Duitstalige rechtsleer wordt overwegend het standpunt ingenomen dat een schenking ter zake des doods die tijdens het leven van de schenker geen **[or. 14]** zakenrechtelijke werking heeft, erfrechtelijk moet worden gekwalificeerd en dus binnen de materiële werkingssfeer van de erfrechtverordening valt [omissis].

3.3 Volgens de verwijzende rechter zijn er betere argumenten om de overeenkomst tot schenking ter zake des doods – ongeacht of een gedeeltelijke tegenprestatie is bedongen – als een erfovereenkomst in de zin van de erfrechtverordening aan te merken. Zelfs als het daarin genoemde goed op grond van de rechtshandeling inter vivos na het overlijden van de schuldenaar op zich zonder tussenkomst van de voor erfeniszaken bevoegde rechter moet worden overgedragen, behoort dat goed volgens de ook in het Oostenrijkse recht verdedigde legaatoplossing nog tot de toekomstige nalatenschap in de zin van artikel 3, lid 1, onder b), van de erfrechtverordening. Volgens de verwijzende rechter strookt het veeleer met het vereiste van een restrictieve uitlegging van

uitzonderingsbepalingen en met de aard van de in artikel 1, lid 2, onder g), van de erfrechtverordening genoemde concrete uitzonderingen, om ervan uit te gaan dat de bepalingen van die verordening op de beschikking over een bestanddeel van de nalatenschap door middel van een overeenkomst tot schenking ter zake des doods in elk geval van toepassing zijn wanneer de begiftigde **[or. 15]**, net zoals een legataris, pas na het overlijden van de schenker een recht op eigendomsoverdracht verkrijgt. Volgens de verwijzende rechter kan de uitzonderingsbepaling van artikel 1, lid 2, onder l), van de erfrechtverordening niet worden toegepast, omdat het niet gaat om een registerrechtelijk vraagstuk maar om de conflictenrechtelijke beoordeling van de overeenkomst, waarvan de beoordeling van de functionele bevoegdheid van de beslisinstantie afhangt.

4. De lagere rechterlijke instanties hebben voor de toepasselijkheid van het Oostenrijkse materiële recht verwezen naar de rechtskeuze die de partijen de overeenkomst hebben gemaakt. De Europese erfrechtverordening – die wegens het tijdstip van overlijden van de schenker in beginsel op het onderhavige geval van toepassing is – bevat ook overgangsbepalingen voor een rechtskeuze die is gemaakt vóór 17 augustus 2015, en bepaalt dat deze keuze geldig is indien zij voldoet aan de in hoofdstuk III opgenomen voorwaarden, of indien zij geldig is volgens de regels van het internationaal privaatrecht die op het tijdstip van de rechtskeuze golden in de staat waar de erflater zijn gewone verblijfplaats bezat of in een van de staten waarvan hij de nationaliteit had. Aangezien de schenker destijds reeds Duits staatsburger was, dit tot zijn overlijden bleef en zowel bij de sluiting van de overeenkomst als op het tijdstip van zijn overlijden verbleef in Duitsland, ligt het gelet op artikel 83, lid 2, van de erfrechtverordening voor de hand dat de bij de overeenkomst tot schenking ter zake des doods gemaakte rechtskeuze voor het Oostenrijkse recht niet geldig is. Van een erfovereenkomst is in artikel 83, lid 2, van de erfrechtverordening niet uitdrukkelijk sprake, maar wel van erfopvolging. Artikel 83, lid 3, van de erfrechtverordening gaat niet over de rechtskeuze, maar over de toelaatbaarheid en zowel de materiële **[or. 16]** als formele geldigheid van een uiterste wilsbeschikking die is gemaakt vóór 17 augustus 2015. De verwijzende rechter is van oordeel dat artikel 83, lid 2, van de erfrechtverordening ook van toepassing is op een bij een „erfovereenkomst” gemaakte rechtskeuze, maar acht deze uitlegging niet helemaal eenduidig. Zou de rechtskeuze evenwel volgens de bepalingen van hoofdstuk III van de erfrechtverordening zelf niet toelaatbaar zijn, dan zou de geldigheid van die rechtskeuze bij toepasselijkheid van artikel 83, leden 2 en 3, van die verordening alleen kunnen worden gebaseerd op het feit dat zij toentertijd geldig was op grond van de bepalingen van het internationaal privaatrecht in Duitsland, dat wil zeggen naar intern Duits recht. Volgens het Oostenrijkse RPfIG is evenwel ook de toepassing van buitenlands conflictenrecht een bevoegdheid die voorbehouden is aan de rechter.

[omissis] [procedurele aspecten]

Oberster Gerichtshof,

Wenen, 27 mei 2020

[omissis]

[naam van de voorzitter, procedurele aspecten]